

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „БИЗНЕС, ИНВЕСТИЦИИ, НЕДВИЖИМИ ИМОТИ“

Приета от ФС протокол № 11/ 25.04.2024 г.

Приета от КС протокол № 11/ 16.04.2024 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МЕСТНО УПРАВЛЕНИЕ И САМОУПРАВЛЕНИЕ“

ЗА СПЕЦ: „Строителен бизнес и предприемачество“;

ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	180	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Божидар Чапаров)

2.
(гл. ас. д-р Севдалина Христова)

Ръководител катедра:
„Бизнес, инвестиции, недвижими имоти“ (доц. д-р Тодор Райчев)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Местно управление и самоуправление“ предоставя на студентите необходимите знания за същността, структурата и функциите на местната власт в България. В обхвата на дисциплината са включени теми (теоретико-приложни и проблемни) по въпроси, отнасящи се до: формирането и характеристиката на административните и неадминистративните териториални общности в България, тяхното функциониране като основни и интегрирани териториални единици на местното самоуправление; механизмите и моделите на общинското самоуправление; местната администрация и нейната икономическа, социална, екологична, устройствена и инвестиционна политика; взаимодействието между органите на местните власти и бизнеса и др.

Целта на дисциплината е чрез систематизираното поднасяне на теоретични въпроси и решаването на практически казуси по посочените въпроси и проблеми на местното самоуправление и управление да се формира такива конкретни умения, които са необходими за професионалната реализация на студентите като специалисти в различни икономически и административни отдели на общината и областната администрация, в органите на местното самоуправление и управление, както и да се формират умения за ефективно взаимодействие между обществеността и съответните власти.

Съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г. в хода на обучението по дисциплината се прилагат и развиват следните ключови компетентности:

- личностна – група 5. Способност на личността да демонстрира определени качества, умения и характеристики, които ѝ позволяват да се справя ефективно с различни ситуации, предизвикателства и взаимодействия в личния, професионален и обществен живот, като самодисциплина, умения за комуникация, решаване на конфликти, сътрудничество, адаптивност, емоционална интелигентност и други. В местното самоуправление, етичното поведение и спазването на принципите на доброто управление са от съществено значение за поддържане на доверие и легитимност на местните органи.

- предприемаческа – група 7. Развиване на аналитичност, умения за работа в екип, осведоменост за социално-икономически тенденции и способност за анализ на икономически показатели в контекста на икономическите, социалните, градоустройствените и други функции на местните власти, стратегиите за местно икономическо развитие и предоставяните административни услуги от общините и областните администрации.

Дисциплината има хибриден характер, тъй като комбинира различни методи на обучение и използва различни ресурси за учене. Провеждат се традиционни лекции за представяне на теоретичните аспекти на разглежданата проблематика и интерактивни упражнения, по време на които се обсъждат казуси от реалния живот, решават се проблеми и се анализират практически сценарии. По дисциплината са налични електронни учебни материали, публикувани в платформата за електронно обучение eLearn, които дават възможност за по-голяма гъвкавост за самостоятелното изучаване от студентите на отделните тематични единици по дисциплината.

Интердисциплинарният подход е широко застъпен предвид факта, че дисциплината включва познания от няколко предметни области. С цел по-широко и задълбочено разбиране на връзката между местното самоуправление, местното управление, местния бизнес и местната общност се комбинират знания с икономически, социологически, правен и административен характер. Интердисциплинарният подход при изучаването на „Местно управление и самоуправление“ е от съществено значение за разбирането на сложните взаимоотношения между публичния и частния сектор в местната общност и за разработването на стратегии за стимулиране на местното развитие в контекста на глобализацията и концепцията за устойчиво развитие.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ОБЩНОСТИ В БЪЛГАРИЯ – ФОРМИРАНЕ, ИСТОРИЯ И РАЗВИТИЕ		2	2	
1.1	Същност и функции на териториалните общности на регионално и местно равнище			
1.2	Развитие на териториалните общности в съответствие с административно-териториалното устройство на България през различните периоди			
1.3	Предпоставки и фактори за формиране и функциониране на местното самоуправление в териториалните общности			
1.4	Връзка и взаимозависимост между административно-териториалното устройство и местното самоуправление			
ТЕМА 2. АДМИНИСТРАТИВНИ И НЕАДМИНИСТРАТИВНИ ТЕРИТОРИАЛНИ ОБЩНОСТИ – ОСНОВНИ И ИНТЕГРИРАНИ СТРУКТУРИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		2	2	
2.1	Административно-териториално устройство – същност, цели и принципи			
2.2	Административно-териториални общности. Характеристика на общината като основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление			
2.3	Интегрирани структури на местното самоуправление - съставни административно-териториални единици			
2.4	Форми на междуобщинско и междурегионално сътрудничество в европейските страни			
2.5	Характеристика и структура на основните неадминистративни общности в България – сдружения и асоциации			
ТЕМА 3. ВЪЗНИКВАНЕ, СЪЩНОСТ И ТЕОРИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. СИСТЕМИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ		3	3	
3.1	Историческо възникване и развитие на местното самоуправление			
3.2	Теории за местното самоуправление и местната власт			
3.3	Същност и определение за местно самоуправление			
3.4	Държавно управление, местно управление и самоуправление			
ТЕМА 4. ХАРАКТЕРНИ ЧЕРТИ И ФУНКЦИИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ		3	3	
4.1	Конституционна рамка и нормативна база на местното самоуправление в европейските страни и България			
4.2	Характеристика на местното самоуправление в България –необходими условия и принцип			
4.3	Основни функции на местното самоуправление			
4.4	Взаимоотношения между централната, регионалната и местната власти			
ТЕМА 5. ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИ И ДОКУМЕНТИ НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ. РЕГИОНАЛНИ И МЕСТНИ ВЛАСТИ		3	3	
5.1	Европейски институции по местно самоуправление – структура и функции			

5.2	Политика и дейност на международните организации по местното самоуправление			
5.3	Международни документи по местно самоуправление (Европейска харта за местно самоуправление)			
5.4	Развитие на местното самоуправление в съответствие с европейската практика			
5.5	Характеристика на регионалните и местните власти в Европа			
ТЕМА 6. ОБЩИНСКИ СЪВЕТ КАТО ОРГАН НА МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ В ОБЩИНАТА – СТРУКТУРНА И ФУНКЦИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА		3	3	
6.1	Местни избори и конструиране на общинския съвет. Организационна структура			
6.2	Функции на общинския съвет			
6.3	Компетенции (правомощия) и актове на общинския съвет			
6.4	Механизъм на функциониране на общинския съвет			
6.5	Участие на гражданите в местното самоуправление и тяхната защита пред органите на местното самоуправление и местната администрация			
ТЕМА 7. КМЕТЪТ КАТО ОРГАН НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ В ОБЩИНАТА. ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	2	
7.1	Кметът като орган на изпълнителната власт в общината - статут, компетенции (правомощия) и актове			
7.2	Взаимоотношения на кмета на общината с общинския съвет			
7.3	Визия за общинската администрация и нейното развитие			
7.4	Устройство и функции на общинската администрация			
7.5	Управление на общинската администрация. Морално-етичен кодекс на общинските служители			
7.6	Информационно осигуряване на местното управление и самоуправление. Информационна култура на общинската администрация			
7.7	Административно обслужване. Общински центрове за услуги и информация на гражданите – концепция, алгоритъм на създаване и модели, реализирани в големи общини			
ТЕМА 8. КМЕТСТВОТО КАТО ИНСТИТУЦИЯ В МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩИНАТА		2	2	
8.1	Характеристика на кметството като институция в местното самоуправление на общината			
8.2	Организационна структура и функции на кметството			
8.3	Кмет на район и кметство – статут, компетенции (правомощия) и актове			
8.4	Административно управление на териториални единици, които не са кметства. Кметски наместници			
ТЕМА 9. СОБСТВЕНОСТ И ФИНАНСИ НА ОБЩИНТЕ		2	2	
9.1	Същност и видове общинска собственост			
9.2	Управление на общинската собственост			
9.3	Концепция за характера на финансите на местните власти			
9.4	Бюджетна система на местните органи на управление. Същност и структура на общинския бюджет			
9.5	Финансова децентрализация и организация на бюджетния процес (съставяне, обсъждани и приемане, изпълнение и контрол на общинските бюджети)			
9.6	Взаимоотношения с републиканския бюджет, с финансови и други институции			

ТЕМА 10. МЕХАНИЗМИ НА САМОУПРАВЛЕНИЕТО ВЪВ ВРЪЗКА С УСТРОЙСТВОТО НА ТЕРИТОРИЯТА И ЖИЗНЕНАТА СРЕДА		2	2	
10.1	Местното самоуправление в териториалното устройство			
10.2	Европейски документи по устройството на територията, свързани с местното самоуправление			
10.3	Участие на местните власти в националното териториално планиране			
10.4	Механизмите на местното самоуправление и развитие на жизнената среда			
10.5	Екологична политика и устойчиво развитие на общините			
ТЕМА 11. ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ И ПОЛИТИКА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ В УСЛОВИЯТА НА САМОУПРАВЛЕНИЕ И ПАЗАРНО СТОПАНСТВО		2	2	
11.1	Икономически функции и дейности на общината. Местна и общинска икономика			
11.2	Участие на местните власти в националното икономическо планиране			
11.3	Инвестиционна политика на общините			
11.4	Финансиране на общински проекти от специализирани фондове, вкл. международни			
ТЕМА 12. РЕГИОНАЛНИ ОРГАНИ НА УПРАВЛЕНИЕ - ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ И ОБЛАСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ. ДЕКОНЦЕНТРИРАНА ТЕРИТОРИАЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ		2	2	
12.1	Областният управител като институция в системата на държавните органи – обща характеристика			
12.2	Функции, компетенции (правомощия) и актове на областния управител			
12.3	Разпределение (разграничаване) на компетенциите и взаимодействие между регионалните и местните власти			
12.4	Характеристика на териториалните звена на органите на изпълнителната власт (деконцентрирана териториална администрация)			
12.5	Регионална политика и местно самоуправление			
12.6	Регионализъмът в местното самоуправление – теории, идеи и възможности за реализация в България			
ТЕМА 13. КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА МЕСТНИТЕ ВЛАСТИ. ЗАЩИТА НА ПРАВАТА И ИНТЕРЕСИТЕ НА ОБЩИНИТЕ		2	2	
13.1	Същност на контрола върху дейността на местните власти			
13.2	Характеристика на основните видове контрол върху дейността на местните власти - административен, финансов и съдебен			
13.3	Обществен (граждански) контрол върху местните власти			
13.4	Защита на правата и интересите на общините			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Тест	1	50
1.2.	Казус	1	20
1.3.	Практическа задача	1	30
Общо за семестриалното оценяване:		3	100
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	80
Общо за сесийното оценяване:		1	80
Общо за всички форми на контрол:		4	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Даскалова, Татяна (2022) Местно самоуправление, София: Изд. комплекс УНСС.
2. Христова, Севдалина (2019) Местно самоуправление и управление, Варна: Знание и бизнес.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Великова, Мария (2008) Местно самоуправление и управление, Варна: Унив. изд. на ВСУ Черноризец Храбър.
2. Великова, Мария (2008) Политики и практики в местното самоуправление, Варна: Унив. изд. на ВСУ Черноризец Храбър.
3. Закон за административно-териториалното устройство на Република България Обн. ДВ. бр.63 от 14.07.1995 г. с посл. изм. и доп.
4. Закон за местното самоуправление и местната администрация Обн. ДВ. бр.77 от 17.09.1991 г. с посл. изм. и доп.
5. Монеv, Петко (2013) Местно управление и самоуправление, Варна: Унив. изд. Наука и икономика.
6. Славова, Мария (2019) Местното самоуправление и местната администрация, София: Унив. изд. Св. Климент Охридски.
7. Стефанова, Милена (2021) Местна власт и местно самоуправление, София: Унив. изд. Св. Климент Охридски.